

PEDAGOGIK МАХОРАТ

Ilmiy-nazariy va metodik jurnal

**MAXSUS SON
(2020-yil, iyun)**

Jurnal 2001-yildan chiqa boshlagan

Buxoro – 2020

Demak, xulosa qilib shuni aytish mumkinki, masalani yechishda uni tushunish juda muhim. Masalaning o‘zida masala javobi berilgan bo‘ladi.

O‘quvchini masala yechishga o‘rgatish uni mantiqiy fikrlash, tafakkur qilishga o‘rgatish demakdir. Bolalar masalalarni yechishni o‘rganish jarayonida matematikaning amaliy tadbiqlarini ham tushunib, anglab boradilar.

Masala yechish bolani ijodkorlikka, yangilikka intilishga o‘rgatadi. Ushbu mulohazalardan mактабда математика fanini o‘tish uchun foydalanish mumkin.

Адабиётлар

1. Умирбеков А.У., Шаабзалов Ш.Ш. Математикани тақорланг. Тошкент. “Ўқитувчи” 1989.
2. Ишмуҳамедов Р., Абдуқодиров А., Пардаев А. Таълимда инновацион технологиялар /Амалий тавсиялар.– Т.:“Истеъод” жамғармаси, 2008. – 180 б.

МЕРАЖОВА Шахло Бердиевна – Бухоро давлат университети “Математика” кафедраси катта ўқитувчиси. E-mail: shsharipova@mail.ru
(90)-636-61-33

Shahlo B. Merajova, Bukhara State University (Bukhara, Usbekistan). E-mail: shsharipova@mail.ru

МЕРАЖОВ Нурсайд Икром ўғли – Бухоро давлат университети физика-математика факультети 2-босқич талабаси. E-mail: talabanursaidjon@gmail.com
(91)-407-91-78

Nursaid I. Merajov, Bukhara State University (Bukhara, Usbekistan). E-mail: talabanursaidjon@gmail.com

РАХИМОВА Гуласал Шермат қизи – Бухоро давлат университети физика-математика факультети 2-босқич талабаси. E-mail: raximovagulasal1999@gmail.com
(99)-577-66-312

Gulasal Sh. Raximova, Bukhara State University (Bukhara, Usbekistan). E-mail: raximovagulasal1999@gmail.com

COMPOSITION OF LYRICAL WORK

Key words: problem, percentage, movement, arithmetic progression, geometric progression, work, logic

This article discusses the methodology for solving text problems in mathematics. Problem solving, answers to logical questions, solving mathematical problems, searching for puzzles give a person a special mood, increase self-confidence. Logical thinking should be formed from childhood, because, as our President Sh.M. Mirziyoyev said, “Mathematics is the foundation of all exact sciences. A child who knows this science well will grow up intelligent and successful in any field.”

Problem-solving teaches a child to be creative and innovative. These considerations can be used to teach mathematics in school.

References

1. Umirbekov AU, Shaabzalov Sh.Sh. Matematikani takrorlang. [Repeat the math.]Tashkent. "Teacher" 1989.
2. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. (2008) . Ta’limda innovatsion texnologiyalar. [Innovative technologies in education] / Practical recommendations.– T.: “Talent” fund, 2008. - 180 p.

MATEMATIKA DARSLARIDA TA’LIMNING SHAXSGA YO‘NALTIRILGAN TEXNOLOGIYASI

A.SH.RASHIDOV

Mazkur maqolada o'qitishning shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi – birinchidan, pedagogik texnologiya sifatida jarayonli-harakat aspektini anglatadi. Bu, ta'lim jarayonini o'zgaruvchan sharoitlarda, belgilangan vaqt davomida istiqbol-lashtirilgan natijalarga kafolatli erishishga va haqiqiy ta'lim-tarbiya jarayonlarini amalga oshirishni ta'minlovchi usul va vositalarning tartibli birligini o'zida mujassamlashtiradigan ta'lim modelini ishlab chiqish hamda amalga oshirishning texnologik jarayoni bo'lsa, ikkinchidan, u maqsadni amalga oshirishda va istiqbolda belgilangan natijalarga erishish bo'yicha pedagogik hamda o'quv faoliyat loyihasini bajarish bayoni hisoblanadi.

Hozirgi paytda ta'lim jarayonining shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalar asosida tashkil etilishini ta'minlash dolzarb vazifalardan hisoblanadi.

Bugungi kunda o'qituvchi faqat bilim berish va amaliy ko'nikmani shakllantirish bilan chegaralanmasdan talabalarni mustaqil bilim olish, izlanish va qarorlar qabul qilishga o'rgatishi kerak.

Shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalari ta'lim jarayonida boshqacha yondashuvni talab qiladi. O'qituvchi talabaga va fanga nisbatan o'zining munosabatini o'zgartirishga to'g'ri keladi.

O'tkazilgan tajribalar shuni ko`rsatdiki, o'qitishning shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi talabaning to`la iqtidorini namoyon qiladi. O'qituvchi talabaning vazifalarni bajarishiga qarab, baholashni amalga oshirib boradi.

Tayanch so`zlar: Shaxsga yo'naltirilgan texnologiya, ta'lim modellari, kasbiy va pedagogik mahorat, onlayn qaydnomasi tajriba-sinov ishlari.

В данной статье рассматривается индивидуально-ориентированная технология обучения - прежде всего, как педагогическая технология. Во первых, технологический процесс разработки и реализации образовательной модели, включающей в себя последовательную единицу методов и средств, обеспечивающих гарантированное достижение перспективных результатов и реализацию реальных учебно-воспитательных процессов в меняющихся условиях, в течение установленного времени, а во-вторых, является описанием реализации проекта педагогической и учебной деятельности по достижению поставленных целей и в перспективе.

В настоящее время актуальными задачами является обеспечение организации образовательного процесса на основе индивидуальных образовательных технологий.

В настоящее время преподаватель должен обучать студентов самостоятельному получению знаний, поиску и принятию решений, не ограничиваясь только формированием знаний и практических навыков.

Технологии обучения, ориентированные на человека, требуют иного подхода в процессе обучения. Учитель должен изменить свое отношение к ученику и к предмету.

Проведенные опыты показали, что индивидуальная ориентированная на человека технология обучения демонстрирует полный талант учащегося. Учитель проводит оценку в зависимости от того, выполняет ли ученик задания.

Ключевые слова: индивидуально-ориентированные технологии, модели обучения, профессиональные и педагогические навыки, онлайн-учет опытно-тестовых работ.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning asosiy nazorat holati- Ta'lim oluvchilarining shaxsi-ta'lim tizimining maqsadi, nufuzi sub'ekti, o'quv jarayo-nining markaziy figurasi.

O'qitishning shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi – birinchidan, pedagogik texnologiya sifatida jarayonli-harakat aspektini anglatadi. Bu, ta'lim jarayonini o'zgaruvchan sharoitlarda, belgilangan vaqt davomida istiqbol-lashtirilgan natijalarga kafolatli erishishga va haqiqiy ta'lim-tarbiya jarayonlarini amalga oshirishni ta'minlovchi usul va vositalarning tartibli birligini o'zida mujassamlashtiradigan ta'lim modelini ishlab chiqish hamda amalga oshirishning texnologik jarayoni bo'lsa, ikkinchidan, u maqsadni amalga oshirishda va istiqbolda belgilangan natijalarga erishish bo'yicha pedagogik hamda o'quv faoliyat loyihasini bajarish bayoni hisoblanadi.

Hozirgi paytda ta'lim jarayonining shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalar asosida tashkil etilishini ta'minlash dolzarb vazifalardan hisoblanadi.

Bugungi kunda o'qituvchi faqat bilim berish va amaliy ko'nikmani shakllantirish bilan chegaralanmasdan talabalarni mustaqil bilim olish, izlanish va qarorlar qabul qilishga o'rgatishi kerak.

Shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalari ta'lim jarayonida boshqacha yondashuvni talab qiladi. O'qituvchi talabaga va fanga nisbatan o'zining munosabatini o'zgartirishga to'g'ri keladi.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning nazariy asoslariga quyidagilar kiradi:
- ta'lim oluvchining o'qitish jarayonidagi o'rmini belgilash va shaxsni rivojlantirish;

- ta'lim oluvchining kasbiy shakllanishi bo'yicha me'yoriy talablar qo'yiladi. Ushbu me'yorlar Davlat ta'lim standartlarida va ularning talablarida o'z aksini topadi;
- ta'lim jarayonini tashkil etishda pedagogning ijodiy qobiliyati va mahorati katta ahamiyatga ega.
- ta'lim jarayoniga shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalarini qo'llash talab etiladi.

Shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalarida pedagogik ta'sirlar asosan talaba shaxsni shakllantirishga qaratiladi.

Ta'lim texnologiyalarini ishlab chiqish paytida, biz shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalarini amalga oshiramiz. Chunki, shaxs "Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi"ning asosiy komponentlaridan biri hisoblanadi; shuningdek, kadrlar tayyorlash tizimining bosh sub'ekti va ob'ekti, ta'lim xizmatlarining iste'molchisi hamda ishlab chiqaruvchisidir. Ta'lim oluvchining shaxsi – butun ta'lim tizimining maqsadi, uning nufuzli sub'ekti bo'lib qolmoqda.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari, o'z mohiyatiga ko'ra, ta'lim jarayonining barcha qatnashchilarining to'laqonli rivoj-lanishini nazarda tutadi. Bu esa nafaqat ta'lim oluvchini umumiyl intellektual rivojlanish darajasini va xususan, uning ushbu predmet bo'yicha tayyorgarligini, uni qobiliyatlarini hamda imkoniyatlarini hisobga oлган holda o'qitishga differentsiyalashgan yondashuv, balki ta'lim oluvchining psixologik kasbiy va shaxsiy xususiyatlarni hamda qobiliyatlarini hisobga olish hamdir.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'limni amalga oshirish shartlari.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning alohida jihatlari va ularni amalga oshirish shartlari 1-jadvalda keltirilgan.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim sharoitida, biz ta'lim beruvchilar o'quv jarayonida an'anaviy tizim paytidagidan mohiyati kam bo'lмаган o'zgacha rol va funksiyasiga ega bo'lamiz. Agar, an'anaviy ta'lim paytida, biz bilim sub'ektini va bilimning eng kompetentli manbasi bo'lган darslik bilan birga nazorat qiluvchi rolda bo'lsak, ta'limning yangi paradigmasi paytida esa, ta'lim oluvchilarning mustaqil faol bilish faoliyatining tashkilotchisi, kompetentli maslahatchi va yordamchisi rolda namoyon bo'lamiz.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim mazmunini texnologiyalashtirish asosan o'quv va didaktik materiallarni ishlab chiqishni, talaba shaxsining rivojlanishini nazoratga olish ishlarni qaytadan ko'rib chiqishni ko'zda tutadi. Texnologiyalashtirish talabaga o'quv materia-lining mazmunini o'zi tanlashiga, o'z-o'zini baholashga imkoniyat yaratadi.

Kasbiy va pedagogik mahoratimizni, faqatgina ta'lim oluvchilarning bilimlari va mahoratlarini nazorat qilishga emas, balki BMK- bilim, ko'nikma va malaka, bilish hamda qo'llashda yuzaga kelishi mumkin bo'lган qiyinchiliklarni o'z vaqtida bartaraf etishga malakali harakatlarimiz bilan yordam berishimiz uchun, ularning faoliyatini tashhis qilishga yo'naltirishimiz kerak. Ushbu rol, an'anaviy ta'limdagiga nisbatan ancha murakkab va bizdan yuqori mahorat talab qiladi.

Bugungi kunda tizimli faoliyat yondashuvi asosida talabalarning mustaqil ishlash faoliyatini rivojlantirish va faollashtirish, hamda tushunish metodlari yordamida o'qitish texnologiyalari bir qator ilmiy tadqiqot ishlarda ishlab chiqilgan. Bu talabalarga ma'lumotlar bilan intensiv ishlash metodlarini ko'p hajmdagi ma'lumotlarni tartiblashtirish, saqlash, taqdim etish va o'zlashtirishni o'rgatadi. Ushbu metodlar darsliklar va turli o'quv qo'llanmalarni yaratishda asos qilib olinishi mumkin. Bunday metodning yangiligi shaxsiy qibiliyatlarini rivojlantiruvchi tarbiya, o'qitish psixologiyasini, hamda pedagogikaning yangi gumanistik kontseptsiyasini hisobga oлган holda ta'lim mazmunini tizimli yondashuv asosida ishlab chiqilishini talab etadi.

1-jadval

Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning asosiy nazorat holati	Amalga oshirish shartlari
Ta'lim oluvchilarning shaxsi-ta'lim tizimining maqsadi, nufuzi sub'ekti, o'quv jarayo-nining markaziy figurasi.	<p>Ta'lim oluvchi shaxsining har tomonlama erkin va ijodiy rivojlanishi uchun etarli sharoitlarni ta'minlash, uning tabiiy imkoniyatlarini amalga oshirish.</p> <p>Ta'lim beruvchi tomonidan ta'lim oluvchi shaxsini qabul qilish: uning - maqsadlarini, hayajonlarini, qiziqish-larini, qarashlarini, munosabatlarini, ularni qimmatli xususiyat sifatida tan olish, ularga ishonish, uning kuchi va imkoniyatlariga ishonish.</p>

<p>Ta'lim jarayonining barcha qatnashchilarini to'laqonli rivojlanishi:</p> <p>O'qitish jarayonini individuallashtirish va diffe-rentsiyalashtirish: kasbiy tayyorgarlik yo'nalishlari bo'yicha DTS talablariga rioya qilgan holda ta'lim oluvchi shaxsi rivojlanishiga yo'naltirish.</p>	<p>Ta'lim texnologiyasini ishlab chiqish va amalga oshirish jarayonida quyidagilarni hisobga olish:</p> <ul style="list-style-type: none"> ushbu bilim sohasidagi bilimdonlik darajasini va shaxs madaniyatining umumiy rivojlanganlik darajasi; ta'lim oluvchining psixologik-fizio-logik xususiyatlarini. Har bir ta'lim oluvchi uchun, o'quv dasturiga nisbatan individual xarakterga ega bo'lgan o'qitish dasturini tuzish uning individual xususiyatlariga asoslanadi va uning imkoniyatlariga, o'qitish ta'siri ostida uning dinamik rivojlanishiga nozik moslashadi; unga o'zligini anglashga, o'zligiga aniqlik kiritishga, o'z-o'zini rivojlantirishga va o'zining imkoniyatlarini amalga oshirishga yordam beradi. Ta'lim oluvchining shaxsiy rivoj-lanishini aniqlash, keyin esa uni rivojlanish istiqbollarini yoki so'nishini korreksiya qilish uchun ob'ektiv nazorat va tashhis qilish.
<p>Ta'lim oluvchining psixologik - kasbiy va shaxsiy xususiyatlarini, qobiliyat-larini hisobga olish.</p>	<p>Ta'lim beruvchining umumiy pedagogik mahoratini, o'z-o'zini rivojlantirishini nafaqat professional sifatida, balki shaxs sifatida ham rivojlanish texno-logiyasini ishlab chiqish va amalga oshirish.</p>
<p>Quyidagilarni nazarda tutuvchi diologik yondashuv:</p> <ul style="list-style-type: none"> O'quv jarayoni qatnashchi-larining sub'ektiv o'zaro harakati. O'quv jarayoni qatnashchi-larining erkinlik daraja-sini oshirish. Shaxsni o'z-o'zini faollash-tirishini va o'z-o'zini baholash. 	<p>O'quv jarayonini ta'lim beruvchi va ta'lim oluvchining dialogi sifatida qurish hamda uni hamkorlikdagi dasturli faoliyatiga yo'naltirish.</p> <ul style="list-style-type: none"> ta'lim beruvchining vazifasi; ta'lim oluvchi bilan shaxsiy-teng huquqli pozitsiyani o'rnatish; ta'lim oluvchini nafaqat o'qitish, balki uni rivojlanishiga rag'batlantirish, uning mustaqil harakatlar bajarishiga sharoit yaratish; ta'lim oluvchilarda mustaqil tafakkur yuritishga, mustaqil rejalshtirish va muammolarni echish yo'llarini taklif qilish, olingen natijalarni baholash va yoki tekshirishga tayyorgarlikka moti-vatsiyani shakllantirish. <p>Buning uchun quyidagilar amalga oshiriladi:</p> <ul style="list-style-type: none"> holatlari loyihalashtirish; mazmunli izlanuvchan diolog; o'quv vazifalarini hayotiy muammo-larining matniga qo'shish; ta'lim oluvchilarda mustaqil o'qish, o'z-o'zini aniqlash, mustaqillik, o'zining imkoniyatlarini amalga oshirish va o'z-o'zini taqdim etish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun sharoit yaratish.
<p>O'quv jarayoni qatnash-chilari faoliyatini shaxsni motivatsiyalashtirish bilan ta'minlash.</p>	<p>Ushbu maqsad o'qitish va shaxsni rivojlantirish, ta'lim beruvchi hamda ta'lim oluvchi uchun hayotiy hamda kasbiy mohiyatga ega bo'lganda, ushbu faoliyatga nisbatan mustahkam qiziqish paydo bo'lganda, o'qish va rivojlanish shaxsning hayotiy ehtiyojiga aylangandagina erishilgan deb hisoblanishi mumkin.</p>

Shaxsga yo'naltirilgan ta'limni amalga oshirishda pedagogik ta'sirlar shaxsni shakllantirishga qaratilgan. Ana shu jarayonni tushunish asosiy ish hisoblanadi. Bunga esa talabalar qarshilik ko'rsatadilar. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim turli xususiyatlarga ega bo'lgan shaxsni shakllantirish bilan shug'ullanmaydi.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim quyidagi tamoyillarga tayanadi:

- shaxsning mavqeい tan olinadi, sub'ektiv tajriba tarqatuvchi sifatida talaba faol qatnashadi va o'z-o'zini baholaydi;
- ta'lim jarayonida har bir talabaning sub'ektiv tajribasi ko'zda tutiladi;

- talabaning shaxs sifatida rivojlanishi faqatgina uning me'yoriy faoliyati bilan shug'ullanishdangina qoniqmaydi, doimiy ravishda tajriba orttirib o'z qobiliyatini rivojlanish manbaini kengaytirib boradi.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'limni amalga oshirish quyidagi shart-sharoitlar va talablar bilan qondirilishi kerak:

- ta'lim jarayonida barcha sub'ektlarni rivojlantirish, talabalar ustalar, o'qituvchilar, boshqaruv xodimlar uchun sharoit yaratib berish;
- ta'limi jarayonida shaxsnинг kasbiy kerakli zarur xislatlariga e'tibor berish va ularni rivojlantirish;
- shaxsni rivojlantirishning zamonaviy pedagogik va psixologik texnologiyalarini ta'lim jarayoniga tadbiq etish;
- ta'lim sub'ektlarini himoya qilish, talabalar yutib chiqishlari uchun vaziyatlar tashkil etish;
- ta'lim sub'ektlarini kasbiy rivojlantirish uchun o'quv-uslubiy yordam ko'rsatish, doimiy va tez tashxisini tashkil etish;
- tabaqalashtirilgan ta'limni rivojlantirish, chunki u talabaning o'zini aniqlashida va rivojlanishida katta rol o'ynaydi hamda keng miqyosda tadbiq etiladi;
- keng ko'lamma sharoitlar yaratilish, ko'p amaliy ish bajaruvchi ustaxonalar, tajriba xonalari, o'quv xonalari tashkil etish;
- shaxsning asosiy xususiyatlarini, shuningdek bo'lajak mutaxassisning kasbiy xislatlarini belgilash.

Matematika darslarida shaxsga yo'naltirilgan (rivojlantiruvchi) texnologiyalar asosida quyidagi tartibda amaliy mashg`ulotlarni olib borish mumkin. Unda talabaga o`tilgan mavzu bo`yicha amaliy mashg`ulot mavzulariga oid misollar oldindan tushuntirilib o`tiladi. Mustaqil bajarib yechish uchun va iqtidorli talabalarни aniqlash maqsadida vazifalar quyidagicha beriladi. Mavzular 1-bosqich Matematika ta`lim yo`nalishi talabalariga "Matematik analiz" fanidan keltirilgan. (2-jadval)

11-mavzu: Birinchi tur xosmas integrallarni hisoblash

2-jadval

Nº	Topshiriq	Ajratilgan ball
1	Integralni hisoblang: $\int_{-\infty}^{-2} \frac{dx}{x\sqrt{x^2 - 1}}$	
1*	Integralni hisoblang: $\int_0^{\infty} \frac{dx}{e^x + \sqrt{e^x}}$	1
2	Integralni hisoblang: $\int_1^{\infty} \frac{x^2 + 1}{x^4 + 1} dx$	
2*	Integralni hisoblang: $\int_0^{\infty} e^{-\sqrt{x}} dx$	1
3	Integralni hisoblang: $\int_0^{\infty} e^{-ax} \cdot \sin^2 bx dx$	
3*	Integralni hisoblang: $\int_0^{\infty} \frac{\ln x}{1+x^2} dx$	1
4	Ushbu $\int_0^{+\infty} \frac{x \ln x}{(1+x^2)^3} dx = -\frac{1}{8}$ tenglik isbotlansin.	
4*	Isbotlang: Agar $\forall x \in [a, +\infty)$ da $f(x) \leq g(x)$ bo`lib, $\int_a^{+\infty} f(x) dx$ va $\int_a^{+\infty} g(x) dx$ integrallar yaqinlashuvchi bo`lsa, u holda $\int_a^{+\infty} f(x) dx \leq \int_a^{+\infty} g(x) dx$ bo`ladi.	1

5	<p>Isbotlang: Agar $\int\limits_a^{+\infty} f(x)dx$ va $\int\limits_a^{+\infty} g(x)dx$ integrallar yaqinlashuvchi bo`lsa, u holda <math>\int\limits_a^{+\infty} (f(x) \pm g(x))dx</math> integral ham yaqinlashuvchi bo`lib,</p> $\int\limits_a^{+\infty} (f(x) \pm g(x))dx = \int\limits_a^{+\infty} f(x)dx \pm \int\limits_a^{+\infty} g(x)dx \quad \text{bo`ladi.}$	
5*	<p>Isbotlang: $\int\limits_a^{+\infty} f(x)dx$ integralning yaqinlashuvchi bo`lishi uchun <math>\forall \varepsilon &gt; 0</math> son olinganda ham shunday <math>t_0 \in R</math> (<math>t_0 &gt; a</math>) topilib, ixtiyoriy <math>t' &gt; t_0</math>, <math>t'' &gt; t_0</math> bo`lganda $\left \int\limits_{t'}^{t''} f(x)dx \right < \varepsilon$ tengsizlikning bajarilishi zarur va yetarli.</p>	1

Bunda (*) – belgili misollar uygaga vazifa sifatida berilgan. Talaba vazifani bajarib, o`qituvchining shaxsiy kabinetiga yuboradi. O`qituvchi bularni baholab, onlayn qaydnomaga qo`yib boradi.

Shaxsga yo`naltirilgan ta’lim mazmunini texnologiyalashtirishda o’quv va didaktik materiallar talaba shaxsini nazoratga olish ishlarini qaytdan ko’rib chiqishni ko’zda tutadi.

Shaxsga yo`naltirilgan ta’lim mazmuni axborot – so’rovnomalari bilan qoniqib qolmay, muammoli matnlar, bir-biriga zid ma’lumotlar, noaniq vaziyatlarni ham o’z ichiga olishi zarur. Albatta, o’quv dasturida mustaqil ishslashga ham yordam beradigan: turli tavsiyalar, ma’noli jadvallar, ko’rsatmalar bo`lishi lozim. O’quv materiallari o’z ichiga talabalarning sub’ektiv tajribasi va ularda ro’y beradigan o’zgarishlarni qamrab oladi.

Texnologiyalashtirish talabaga o’quv materialining mazmunini o’zi tanlashiga yordam beradi. Ta’lim texnologiyasi, usullarini tanlashga imkoniyat yaratiladi.

Ta’limning bunday o’zlashtirilishi an’anaviy o’qitishdan uzoqlashish, o’quvda yaxshi samara kuzatiladi. Kengaytirilgan bunday o’quvlar ochiqchasiga bo`lishi kerak.

АДАБИЁТЛАР РЎЙХАТИ

1. Ишмухамедов Р., Абдуқодиров А., Пардаев А. Таълимда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог-ўқитувчилари учун амалий тавсиялар).-Т.: “Истеъдод” жамгармаси, 2008 -180 б.
2. Ишмухамедов Р., Абдуқародиров А., Пардаев А. Тарбияда инновацион технологиялар (таълим муассасалари педагог-ўқитувчилари учун амалий тавсиялар).-Т.: “Истеъдод” жамгармаси, 2009 -160 б.
3. Зеер Э.Ф., Шахматова Н. Личностно-ориентированные технологии профессионального развития специалиста.-Екатеринбург,1999.-244 с.
4. Титов В.А. Педагогика зарубежных стран (сравнительная педагогика). А-Приор, 2010.
5. www.Ziyonet.uz
6. www.nuuuz.uz
7. www.bimm.uz
8. <http://www.tapu.uz>.

INDIVIDUAL-ORIENTED TECHNOLOGY OF TEACHING IN MATHEMATICS LESSONS

Anvar Sh. Rashidov, Bukhara State University (Bukhara, Uzbekistan),
e-mail: anvar.rashidov@bk.ru

Key words: individual-oriented technologies, training models, professional and pedagogical skills, online accounting of experimental and test works.

Extended annotation of the article:

This article deals with individually-oriented learning technology-primarily as a pedagogical technology. First, the technological process of developing and implementing an educational model that includes a consistent unit of methods and tools that ensure the guaranteed achievement of promising results and the implementation of real educational processes in changing conditions, within a set time, and secondly, it is a description of the implementation of the project of pedagogical and educational activities to achieve the goals and in the future.

Currently, the most urgent tasks are to ensure the organization of the educational process based on individual educational technologies.

Currently, the teacher should train students to independently acquire knowledge, search for and make decisions, not limited to the formation of knowledge and practical skills.

Human-centered learning technologies require a different approach to learning. The teacher must change his attitude to the student and to the subject.

The experiments have shown that individual human-oriented learning technology demonstrates the full talent of the student. The teacher makes an assessment depending on whether the student is completing the tasks.

Маколанинг кенгайтирилган аннотацияси

Mazkur maqolada **o'qitishning shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi** – birinchidan, pedagogik texnologiya sifatida jarayonli-harakat aspektini anglatadi. Bu, ta'lim jarayonini o'zgaruvchan sharoitlarda, belgilangan vaqt davomida istiqbol-lashtirilgan natijalarga kafolatli erishishga va haqiqiy ta'lim-tarbiya jarayonlarini amalga oshirishni ta'minlovchi usul va vositalarning tartibli birligini o'zida mujassamlashtiradigan ta'lim modelini ishlab chiqish hamda amalga oshirishning texnologik jarayoni bo'lsa, ikkinchidan, u maqsadni amalga oshirishda va istiqbolda belgilangan natijalarga erishish bo'yicha pedagogik hamda o'quv faoliyat loyihasini bajarish bayoni hisoblanadi.

Hozirgi paytda ta'lim jarayonining shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalar asosida tashkil etilishini ta'minlash dolzarb vazifalardan hisoblanadi.

Bugungi kunda o'qituvchi faqat bilim berish va amaliy ko'nikmani shakllantirish bilan chegaralanmasdan talabalarni mustaqil bilim olish, izlanish va qarorlar qabul qilishga o'rgatishi kerak.

Shaxsga yo'naltirilgan o'qitish texnologiyalari ta'lim jarayonida boshqacha yondashuvni talab qiladi. O'qituvchi talabaga va fanga nisbatan o'zining munosabatini o'zgartirishga to'g'ri keladi.

O'tkazilgan tajribalar shuni ko'rsatdiki, o'qitishning shaxsga yo'naltirilgan texnologiyasi talabaning to'la iqtidorini namoyon qiladi. O'qituvchi talabaning vazifalarni bajarishiga qarab, baholashni amalga oshirib boradi.

Муаллиф ҳақида:

РАШИДОВ АНВАРЖОН ШАРИПОВИЧ - Бухоро давлат университети Математика кафедраси докторанти

e-mail: anvar.rashidov@bk.ru

Телефон: +99891-311-16-05

References:

1. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Innovative technologies in education (practical recommendations for teachers of educational institutions) .- T .: "Iste'dod" Foundation, 2008 -180 p.
2. Ishmuhamedov R., Abduqarodirov A., Pardaev A. Innovative technologies in education (practical recommendations for teachers of educational institutions) .- T .: "Talent" Fund, 2009 -160 p.
3. Zeer E.F., Shaxmatova N. Lichnostno-orientirovannye tekhnologii professionalnogo razvitiya spetsialista.-Ekaterinburg, 1999.-244 p.
4. Titov V.A. Pedagogy zarubejnyx stran (comparative pedagogy). A-Prior, 2010.
5. www.Ziyonet.uz
6. www.nuuz.uz
7. www.bimm.uz
8. <http://www.tapu.uz>.